

EKONOMICKÁ INFORMÁCIA O TERITÓRIU

Bieloruská republika

[Všeobecné informácie o krajine](#)

I. ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ INFORMÁCIE

a) Základná charakteristika hospodárstva

Základné ukazovatele rozvoja ekonomiky (v % k odpovedajúcemu obdobiu predchádzajúceho roka)			
	2010	2011/2010	2011
		Január- október (%)	Január- október
HDP (mld. BYR)	162964	105,8	249400
Index rastu spotrebiteľských cien (mesačne v %)	–	–	6,7
Priemyselná výroba (v mld. BYR)	165214	109,5	290500
Polnohospodárska výroba (v mld. BYR)	35613	106,5	58400
Inflácia(%)	9,9	–	48,4*
Fixné kapitálové náklady (bil. BYR)	27000	115,6	76100
HDP na obyvateľa (v tis. BYR)	17171	–	–
Dokončené a odovzdané obytné priestory (v tis. m ²) – k novembru 2011	6628,1	83,6	4 566,9
Reálne výnosy obyvateľstva	–	102,5	–
Nominálna priemerná mesačná mzda (tis. BYR)	1238	150,2	1 780,6
Index spotrebiteľských cien	109,9	204,0**	147,9
Nezamestnanosť	33100	–	0,6***
Export tovarov v mil. USD	25226	157,1	37 285
Import tovarov v mil. USD	34868	136,5	39 360
Saldo ZO v mil. USD	-9642	–	-2 075

* jún 2011

** november-december 2010

*** v % - úroveň zaregistrovaných nezamestnaných k ekonomicky aktívnemu obyvateľstvu

Zdroj: Belstat. by

Rok 2011 je poznačený hlbokou hospodárskou (valutovou) krízou. Devízové rezervy krajiny boli vyčerpané dlhodobým deficitom bežného účtu platobnej bilancie. Kroky vlády smerujúce k zníženiu importu a zásahy národnej banky neboli dostatočne razantné, aby zabránili vysokej inflácii (k júnu 2011 na úrovni 48,4%, systému dvojitého kurzu a v konečnom dôsledku devalvácii národnej meny (s následným negatívnym dopadom na producentov závislých na importe). Zahraničný obchod tak dostal naoko pomoc umožňujúcu rast exportu. Výsledný efekt sa však vzhľadom na štruktúru bieloruskej ekonomiky prejavil aj rastom importu, čo v konečnom dôsledku anulovalo požadovaný efekt. Saldo obchodnej dosiahlo v mesiaci október 2011 úroveň -2 075,- mil. USD. Bieloruský export naďalej vykazuje intenzívnu rastovú tendenciu, za čo môže ďakovať nielen konjunktúre cien ropných produktov a minerálnych hnojív na svetových trhoch, ale aj zvýšenému importu zariadení s vyššou pridanou hodnotou do Ruskej federácie. K zlomu v tomto pozitívnom raste dochádza v zimných mesiacoch, kedy pasívne saldo obchodnej bilancie výrazne ovplyvní nákup energií.

Vypovedná hodnota štatistík vyjadrujúcich úroveň nezamestnanosti je pomerne nízka. Oficiálne uvádzana úroveň, ktorá sa vypočítava ako počet zaregistrovaných nezamestnaných, sa nachádza na úrovni 0,6%. Pričom podľa oficiálnych informácií je ekonomicke aktívnych len 4,7 mil. obyvateľov. Z týchto údajov je zjavné, že v krajine má dlhodobu silnú pozíciu čierny trh s prácou.

Úroveň nezamestnanosti dosáhla dle neoficiálnych údajov viac ako 600 tis. osôb.

Objem PZI do Bieloruska nedosahuje projektovanú úroveň. Celkový efekt na hospodárstvo krajiny možno očakávať až v priebehu nasledujúceho roka.

Menovou jednotkou je bieloruský rubel (BYR). Menová politika je realizovaná Národnou bankou Bieloruska (<http://www.nbrb.by>). Bieloruská mena je viazaná na menový kôš EUR-USD-RUB, voči ktorému od začiatku roka 2011 rozhodnutím NBB devalvovala o cca 78%. V súčasnosti je bieloruská mena v režime pohyblivého kurzu s možnými zásahmi NBB. Zmena nastala 21.10.2011 kedy bol ukončený režim fixného kurzu.

Kurz bieloruského rubľa ku dňu 16.12.2011 vyhlásený Národnou bankou Bieloruska ku dňu 15.12.2011: - 11 010,00 BYR / 1 EUR
- 8 450,00 BYR / 1 USD
- 266, 00 BYR / 1 RUB

b) Hlavné odvetvia hospodárstva

V hospodárskych odvetviach Bieloruska prevažujú hlavne:

- strojársky priemysel
- chemický a petrochemický priemysel
- ľahký priemysel (textilný, odevný, sklársky a optický)
- farmaceutický priemysel
- poľnohospodárstvo
- elektrotechnický priemysel
- vojenský priemysel

Hlavnou úlohou odvetví bieloruskej ekonomiky je aktívna exportná politika. Bielorusko má záujem rozšíriť počet krajín, do ktorých vyváža svoje tovary. Všetky odvetvia ekonomiky majú v súčasnosti ako hlavnú stratégiu exportný predaj s rozvojom obchodných sietí. Dôležitým inštrumentom sa v súčasnosti javí využívanie leasingu na podporu bieloruskej produkcie do Ruskej federácie.

Bielorusko je hlavným spracovateľom ropy, ropných produktov dovážaných z Ruskej federácie, Venezuely a Azerbajdžanu. Tieto produkty sú spracovávané na závodoch koncernu „Belneftechim“ (Naftan a Mozyrský závod na spracovanie ropy).

V strojárskom priemysle patria k najväčším výrobcam poľnohospodárskych strojov a zariadení, ktoré sú vyrábané v „Minskom traktornom závode“, trolejbusov a električiek „Belkommunmaš“, kombajnov „Gomselmaš“, autobusov „MAZ“, nákladných automobilov „Belaz“.

Výroba textilu je zameraná hlavne na spracovanie ľanu a bavlny. K najznámejším výrobcam je koncern „Bellegprom“.

Dôležité miesto v hospodárstve má výroba skla na závodoch „Gomelsteklo“ a „Neman“ a tiež výroba optiky používanej v ďalekohľadoch, poľovnícke ďalekohľady, optika do fotoaparátov a pre vojenskú techniku.

Bielorusko je známym výrobcam bielej techniky, chladničiek, mrazničiek závodom „ATLANT“.

K najznámejším závodom patrí „Belaruskalij“, ktorý ťaží draselnú a kuchynskú soľ, dolomit, stavebný kameň a hlinu.

Bieloruská republika má aj náleziská niektorých energetických zdrojov ako napr. ropy, hnedého uhlia, rašeliny. Zásoby ropy sú však minimálne cca 338 mil. ton. Zásoby hnedého uhlia sú približne 1,3 mld. ton (kvalita hnedého uhlia je nízka). Zásoby rašeliny sú približne 3 mld. ton.

Výroba vo vojenskom priemysle je zameraná na výrobu obrnených vozidiel, fahačov pre raketové vojská a opravárenskú činnosť a modernizáciu tankov používaných v štátoch SNŠ. Svetovo známou je výroba optických zariadení používaných v armádnej výzbroji.

Bielorusko má vhodné podnebie pre poľnohospodársku výrobu. Patrí k najväčším spracovateľom mlieka a výrobcom mliečnych výrobkov. Má 93,4 tis. km² poľnohospodárskej pôdy, z toho 62,3 tis. km² ornej. Lesy majú 82,8 km² plochy. Takmer 23% pôdy z celkového územia je zasiahnuté rádioaktívnym odpadom po výbuchu jadrovej elektrárne v Černobyle. Poľnohospodárska pôda patrí do vlastníctva štátu. V rastlinnej výrobe je zastúpené hlavne pestovanie obilnín (pšenica, ovos, jačmeň, žito), ľanu, zemiakov, mrkvy, cukrovej repy a repky olejnej. V živočíšnej výrobe je to chov hovädzieho a bravčového dobytku a hydiny. Bieloruské agrokombináty pracujú na báze uzatvoreného výrobného cyklu. V Bielorusku je rozvinutý chov rýb, koní, včiel a zvierat na kožušinu (hlavne norky).

Energetická sústava - rozvodom elektrickej a tepelnej energie, operačno-dispečerského riadenie technologického procesu je zabezpečované podnikom „Belenergo“ (www.belenergo.by) so svojimi regionálnymi podnikmi. Podnik je podriadenou zložkou Ministerstva energetiky Bieloruskej republiky (<http://www.minenergo.gov.by/>).

c) Členstvo v medzinárodných organizáciách a účasť v integračných procesoch

Informácie ohľadom členstva Bieloruska v medzinárodných organizáciách sú na internetovej stránke <http://www.mfa.gov.by/multilateral/organization/>

Najdôležitejšie medzinárodné organizácie:

- Organizácia spojených národov
- Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu
- Medzinárodná organizácia pre migráciu
- Svetová obchodná organizácia – štatút pozorovateľa
- Svetová colná organizácia
- Medzinárodná organizácia pre štandardizáciu
- Organizácia pre zákaz chemických zbraní
- Medzinárodný menový fond
- Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
- Európska banka pre rekonštrukciu a rozvoj

Integračné združenia Bieloruska na postsovietskom priestranstve:

- Spoločenstvo nezávislých štátov
- Zväzové hospodárstvo
- Euroázijské ekonomické spoločenstvo (EurAzEs)
- Organizácia dohody o kolektívnej bezpečnosti
- Colná únia
- Jednotné hospodárske priestranstvo (od 1.1.2012)

II. PODPORA OBCHODU A PODNIKANIA

a) Podnikateľská legislatíva

Nariadením Rady ministrov Bieloruskej republiky č. 1721 z 28.12.2009 bol potvrdený „Štátny program podpory malého a stredného podnikania v Bieloruskej republike na roky 2010-2012“ (http://www.economy.gov.by/ru/small_business).

Štátny program je vypracovaný v súlade so zákonom Bieloruskej republiky zo dňa 1.7.2010 o podpore malého a stredného podnikania a Nariadením prezidenta Bieloruskej republiky č. 255 z 21.5.2009 o opatreniach štátnej podpory malého a stredného podnikania na základe analýz súčasného stavu rozvoja malého a stredného podnikania. Cieľom je

vytvorenie konkurenčného prostredia, zvýšenie výroby spotrebiteľských tovarov, rozvoj služieb, vytvorenie nových pracovných miest a zvýšiť stabilitu a dynamiku bieloruskej ekonomiky. Prijímanie opatrení štátnej podpory umožní využitie potenciálu subjektov malého a stredného podnikania vo výrobných oblastiach, poskytovaní služieb, rozvoj malých a stredných miest, vidieka, aktivizácie investičnej, inovačnej a exportnej činnosti v oblasti malého a stredného podnikania.

K 1.1.2011 bolo v Bielorusku evidovaných 86 194 subjektov malého podnikania – právnické osoby. Po porovnaní s rokom 2010 sa ich počet zvýšil o 7 559, t.j. 9,6%. Počet individuálnych podnikateľov k 1.1.2011 bol 231 834 osôb. V porovnaní s obdobím do 1.1.2010 sa ich počet zvýšil o 12 229 osôb, t.j. o 5,6%. Najviac je malé a stredné podnikanie zastúpené v spoločenskom stravovaní 31%, priemysel 28,1%, stavebníctvo 16,7%, doprava 6,9%, poľnohospodárstvo 2,8%.

Financovanie štátnym programom je zo zdrojov republikového rozpočtu, miestnych rozpočtov a iných zdrojov určených v zákonoch. Koordináciu a monitoring plnenia opatrení štátneho programu uskutočňuje Ministerstvo hospodárstva Bieloruskej republiky, kontrolu efektívneho plnenia vykonávajú oblastné výkonné výbory a Minský mestský výkonný výbor.

Legislatívne normy:

Podrobné informácie o legislatíve (vrátane komentárov) a administratívnych metódach regulovania rozvoja malého a stredného podnikania v Bielorusku je možné získať na webovej stránke Minského zväzu podnikateľov a zamestnávateľov www.allminsk.biz. Slobodný prístup k informáciám a prezentáciu encyklopédie „Databáza Biznis“ o zákonodarstve Bieloruska je možné získať v elektronickej verzii, resp. na: <http://pravo.by/main.aspx?guid=2021> a v anglickej verzii na stránke <http://law.by/main.aspx?guid=4291>. Kontaktný telefón NCPI je +375/17/222 70 76.

Od 1. februára 2009 začal platiť zjednodušený oznamovací princíp registrácie právnických osôb a individuálnych podnikateľov. Kompletný zoznam a obsah dokumentov je na webovej stránke Ministerstva ekonomiky Bieloruska www.economy.gov.by.

Od začiatku roka 2009 sa zavádza jednotná daň z príjmov fyzických osôb vo výške 12%, tak zo samostatnej zárobkovej činnosti - hlavného pracovného pomeru, ako aj z vedľajšieho.

V Bielorusku vstúpila od 1. januára 2010 do platnosti „zvláštna časť Daňového zákona Bieloruskej republiky č. 71-3 z 29.12.2010. Informácie na internetovej stránke www.nalog.by

Na základe prijatých zmien sa DPH zvýšila z 18% na 20%. Pritom sa znížila doba návratu platcom DPH sumu presahujúcu daňové odpočty DPH (doba znížená z 10 dní na 2 dni, počas ktorých daňové orgány oznamujú platcom vykonanie zápočtu, zníženie z 10 na 5 dní; doba návratu DPH z rozpočtu po vykonaní zápočtu sa znížila z 1 mesiaca na 5 pracovných dní). Vykonanie povinnej kontroly predložených dokumentov platcom k návratu DPH presahujúcich viac ako 3 tis. základných veličín (1 základná veličina = 35 tis. bieloruských rubľov). Zrušená povinnosť viesť „Knihu nákupov“ podľa uskutočnených daňových odpočtov. Od roku 2010 je zavedenie knihy nákupov na rozhodnutí platcu, ktorá je na základe účtovnej politiky spoločnosti (individuálne rozhodnutie podnikateľa).

Stanovil sa postup daňových odpočtov v plnom objeme na tovary (práce, služby), vlastnícke práva na sadzbu 10% a to štvrtročne.

Zmena postupu uskutočnenia daňovej bázy pre realizácii amortizácie objektov základných prostriedkov. V roku 2010 sa vychádza z ceny realizácie základného prostriedku. Súčasne daňovému odpočtu nepodliehajú odpočty prislúchajúce na zostatkovú hodnotu realizovaného základného prostriedku.

Od roku 2010 od dátumu výdaja tovaru do štátov, ktoré vykonávajú colnú kontrolu a colné formality, sa považuje dátum výdaja tovaru zo skladu, uskutočneného v stanovenom poriadku a nie dátum prečlenia.

Daň z pridanej hodnoty vo výške 0% pripadá na práce (služby), ktoré priamo súvisia s exportom tovarov do Ruskej federácie.

Zvláštnu prílohou Daňového zákona je výška spotrebných daní na alkohol, výrobky z alkoholu, tabak, tabakové výrobky, mikroautobusy a osobné automobily, automobilový benzín, dieselné palivo a oleje v roku 2010. Sadzby sa stanovujú v súlade s Daňovým zákonom v bieloruských rubľoch na celý rok.

Principiálne zmeny sú v dani zo zisku a to v súlade so zvláštnou časťou Daňového zákona, na potvrdenie výdavkov organizácií, výnimku článku 131 „Výdavky nevzťahujúce sa na daňové zaťaženie“, ktoré sa budú vypočítavať z dane zo zisku.

Na základe zmien v Daňovom zákone sa od roku 2010 pri vyčíslení dane zo zisku ruší normovanie výdavkov na reklamu a marketingové služby. Platcom sa stanovuje sa právo výberu odpočtového obdobia dane zo zisku – štvorročne alebo mesačne.

Znížili sa sadzby z 15 na 12% na príjmy zo základného imania (akcie) organizácií, nachádzajúcich sa na území Bieloruska alebo ich časti a tiež príjmy z dividend a k nim prislúchajúcim príjmom.

Od 1. januára 2010 sa zvyšuje rozmer sociálno-daňového odpočtu z 24 na 48 základných veličín ročne na poistné poplatky podľa dohôd dobrovoľného poistenia života a doplnkového dôchodkového poistenia, ktoré boli uzatvorené na dobu viac ako 5 rokov a tiež na dohody uzatvorené na dobrovoľné poistenie medicínskych výdavkov.

Nariadenie prezidenta č. 450 z 1.9.2010 „O liberalizácii vybraných druhov činností“ Nariadením bol skrátený zoznam druhov činností, na ktoré bola vyžadovaná licencia. Nariadenie vstúpilo do platnosti 1. januára 2011. Celkovo sa zoznam týka 37 druhov činností, pričom 29 z nich sa týka oblasti prác a služieb. Zrušené boli licencie na 16 druhov činností. Licencie sa budú naďalej vyžadovať na 60 druhov prác (služieb) na 13 druhov činností. Licencie boli zrušené napr. na auditorskú činnosť, projektovanie a výstavbu budov I a II kategórie, maloobchodnú činnosť, dopravno-expedičnú činnosť, turistickú činnosť, prevoz tovarov na vnútornom území Bieloruska, výroba pečiatok, ťažba vzácnych nerastov, činnosť týkajúca sa rozširovania právnych informácií, rybolov, poľovníctvo, geodetická a kartografická činnosť, lotérie, činnosť súvisiaca s organizáciou elektronických interaktívnych hier.

Slobodné ekonomické zóny v Bielorusku

Jednou z foriem medzinárodnej spolupráce je vytvorenie „Slobodných ekonomických zón“ (ďalej „SEZ“). Slúžia na zabezpečenie rýchlejšieho rozvoja regiónov krajiny a pritiažnutiu zahraničných investícií a progresívnych technológií.

Rezidenti slobodných ekonomických zón majú špeciálne podmienky regulácie podnikateľskej činnosti. Hradia ohraničené množstvo daní a na niektoré dane dostávajú preferencie po porovnaní s daňovým režimom štátu.

Cieľom je:

- pritiažnutie investícií (v prvom rade zahraničných) do ekonomiky krajiny,
- zvýšenie objemov exportu
- zavedenie nových technológií
- rozvoj výroby nahrádzajúcej dovážané tovary

Výsledky činnosti slobodných ekonomických zón:

- zvýšenie objemov výroby
- export tovarov a služieb
- vytvorenie nových pracovných miest
- značný vplyv na makroekonomické ukazovatele oblastí
- rast daňových poplatkov do rozpočtov

Slobodné ekonomické zóny v Bielorusku napomáhajú domácim a zahraničným investorom svojimi výhodami – colnými a daňovými. V Bielorusku je 6 slobodných ekonomických zón s osobitným colným a daňovým režimom: Minsk www.fezminsk.by, Brest www.fezbrest.by, Gomel-Raton www.gomelraton.com, Vitebsk www.fez-vitebsk.com, Grodnoinvest www.grodnoinvest.com a Mogilev www.fezmogilev.by

Postup registrácie:

1. Vypracovanie exportne orientovanej alebo nahrádzajúcich importované tovary, investičný projekt s objemom investície minimálne 1 mil. euro
2. Žiadosť na Administráciu SEZ o registráciu rezidenta SEZ
3. Uzatvoríť s Administráciou SEZ dohodu o podmienkach činnosti v SEZ
4. Umiestniť výrobu na území SEZ

V prípade registrácie komerčnej organizácie (individuálny podnikateľ) ako rezidenta SEZ musí investor pripraviť a predložiť do Administrácii SEZ investičnú ponuku, ktorá obsahuje nasledovné dokumenty:

- Žiadosť podľa vzoru
- Overenú kópiu zakladajúcich dokumentov spoločnosti s nahliadnutím do originálov
- Listiny a zakladateľská zmluva, kópia dokladu o štátnej registrácii s nahliadnutím na originál dokumentu
- Biznis plán investičného projektu
- Platobný dokument potvrdzujúci úhradu štátneho poplatku za registráciu rezidenta SEZ
- Úhrada štátneho poplatku za registráciu - 50 základných jednotiek

Žiadateľ zodpovedá za dôveryhodnosť predkladaných dokumentov v súlade s aktuálnou legislatívou a zákonmi.

Park vysokých technológií www.park.by

Park vysokých technológií bol založený na základe Výnosu prezidenta Bieloruska 22.09.2005 v Minsku a programovo je porovnateľný k Silicon Valley v USA. Rezidenti Parku vysokých technológií môžu byť zaregistrované právnické osoby a samostatne zárobkovo činné osoby Bieloruska uskutočňujúce alebo plánujúce vykonávať jednu alebo niekoľko z nasledovných druhov činností:

- analýza, projektovanie a programové vybavenie informačných systémov;
- spracovanie programového zabezpečenia
- vedecko-výskumná činnosť a inžinierske činnosti
- iné druhy činnosti určené Radou ministrov BY so súhlasom prezidenta BY.

K 25.03.2009 bolo v Parku vysokých technológií zaregistrovaných 61 rezidentov, ktorými sa prevažne stali bieloruské podniky. Činnosť je špecializovaná na oblasť programových systémov s využitím výpočtovej techniky a zavádzanie najnovších informačných technológií v priemyselných podnikoch BY a vykonávať export projektov.

b) Programy podpory zahraničného obchodu, technickej a finančnej pomoci, projekty regionálnej spolupráce

Zoznam projektov a ďalšie informácie ohľadom Národného programu medzinárodnej technickej spolupráce sa nachádza na internetovej stránke Ministerstva hospodárstva Bieloruskej republiky <http://www.economy.gov.by> v časti Medzinárodná technická spolupráca.

Programy technickej pomoci sa v Bielorusku realizujú v rámci „Národného programu medzinárodnej technickej spolupráce“. Program bol prijatý na obdobie rokov 2006 – 2010 a výdavky na projekty od ich začiatku do momentu realizácie boli vo výške 2 753 852,26 USD. Programy technickej pomoci sa realizovali na základe „Príkazu Ministerstva hospodárstva Bieloruskej republiky č. 85 zo 06.07.2010“, ktorým sa bližšie určujú inštrukcie o postupe registrácie projektov (programov) medzinárodnej technickej pomoci v Bieloruskej republike a formy registračných pečiatok. Nariadením Rady ministrov Bieloruskej republiky č. 1522 z 21.11. 2003 sa určujú opatrenia na realizáciu Nariadenia prezidenta Bieloruskej republiky č. 460 z 22.10.2003.

Bieloruská republika realizuje spoluprácu aj so Stálym predstaviteľstvom OSN v Minsku už od roku 1992. Program bol rozpracovaný Stálym predstaviteľstvom OSN v Minsku na základe konzultácií s republikovými orgánmi štátnej moci. Vzájomné konzultácie umožnili

zaradiť do programu spoluprácu v tých oblastiach, ktoré predstavovali národné záujmy Bieloruska a mandátu Stáleho predstaviteľstva OSN.

Program je v súlade s „Národnou stratégiou sociálno-ekonomického rozvoja Bieloruskej republiky na obdobie do roku 2020“, ktorá bola odsúhlasená Prezidiom Rady ministrov Bieloruskej republiky dňa 22.06.2004.

V programe v rokoch 2001-2004 sa realizovali významné projekty v sociálno-ekonomického rozvoja republiky a v oblasti rozvoja podnikania, prístupu k internetovej sieti, sociálnej politiky, rozvoja pohraničnej infraštruktúry, energetickej efektívnosti a ochrany životného prostredia.

Program v rokoch 2004 – 2007 bol zameraný na ekonomický rast a zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva, efektívne a zodpovedné riadenie štátu, ekológiu, rozvoj regiónov, ktoré utrpeli škody po havárii atómovej elektrárne v Černobyle a cezhraničnú spoluprácu.

V súčasnosti sa veľké projekty realizujú v spolupráci so Svetovým fondom pre boj s AIDS, tuberkulózou a maláriou. Projekty sa týkajú profylaktiky a liečenia AIDS, tuberkulózy a malárie aj s podporou Štátneho programu „Tuberkulez“.

Celkom sa realizuje 30 projektov medzinárodnej technickej pomoci v objeme financovania viac ako 70 mil. USD.

c) Verejné obstarávanie

Verejné obstarávanie sa v Bielorusku realizuje formou tendrov cez „Národné centrum marketingu a konjunktúry cien“ Ministerstva zahraničných vecí Bieloruskej republiky, ktoré bolo založené v roku 1997. Centrum má svoje pobočky v Breste, Vitebsku, Gomeli, Grodne, Lide a Mogilove. Spolupracuje s odvetvovými a regionálnymi orgánmi štátneho riadenia v riešení problematiky týkajúcej sa zahraničného obchodu, fungovania zahraničných trhov, vypracovania zahranično-obchodnej stratégie, spolupráce s obchodnými partnermi a pod. Informačná podpora centra napomáha k rozvoju podnikateľskej aktivity veľkých podnikov a štruktúr malého a stredného podnikania.

Svoje služby konkurencieschopnosti poskytuje na domácom trhu, v krajinách SNŠ, Európy, Ázie a Ameriky. Medzi klientmi sú podniky - exportéri Bieloruska, Ruska a iných štátov, zahraničné obchodno-priemyselné komory a centrá, ktoré napomáhajú exportu a investíciám.

Národné centrum marketingu a konjunktúry cien napomáha rastu a rozvoju exportu Bieloruskej republiky a poskytuje informačnú a konzultačnú podporu podnikom realizujúcich zahranično-obchodnú činnosť. Operatívne poskytuje štátnym orgánom a hospodárskym subjektom informácie v oblasti nákupov.

Štátne zákazky sa realizujú v súlade „Nariadením Rady ministrov Bieloruskej republiky č. 1987“ z 20.12.2008, ktorým sa reguluje uskutočňovanie štátnych zákazkách“.

Zverejňovanie štátnych zákaziek sa uskutočňuje v súlade s „Nariadením Ministerstva hospodárstva Bieloruskej republiky č. 8“ zo dňa 15.01.2009, v ktorej sú inštrukcie o postupe zverejňovania informácie o štátnych zákazkách na internetovej stránke „Tendre“.

Štátne zákazky sa tiež realizujú na základe Vyhlásky č.618 o verejnom obstarávaní zo dňa 17.11.2008

Slovenské subjekty, ktoré majú záujem získať informácie o tendroch musia uzatvoriť dohodu s Národným centrom marketingu a konjunktúry cien. Po uzatvorení dohody je potrebné uhradiť poplatok za poskytované služby a Národným centrom marketingu a konjunktúry cien budú poskytnuté prístupové údaje do elektronického systému tendrov realizovaných v Bielorusku.

Obchodovanie s vojenským materiálom je v kompetencii Ministerstva obrany Bieloruskej republiky www.mod.mil.by Slovenským subjektom, ktoré majú záujem o nadviazanie spolupráce v tejto oblasti odporúčame kontaktovať sa priamo s Ministerstvom obrany Bieloruskej republiky.

Bližšie informácie o tendroch sú na internetových stránkach: <http://www.icetrade.by/>,
<http://www.economy.gov.by>, <http://www.minprom.gov.by/konkursi>.

d) Zmluvná základňa

Názov dohody	Dátum podpísania	Miesto
Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Bieloruskej republiky o obchodno-hospodárskej a vedecko-technickej spolupráci	10.02.1994	Bratislava
Dohoda o spolupráce medzi Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ÚNMS SR) a Výborom pre normalizáciu, metrológiu a certifikáciu Bieloruskej republiky	23.06.1995	Bratislava
Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Bieloruskej republiky o medzinárodnej cestnej doprave	24.10.1996	Minsk
Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Bieloruskej republiky o spolupráci a vzájomnej pomoci v colných otázkach	22.03.1999	Bratislava
Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Bieloruskej republiky o zabránení dvojitého zdanenia a predchádzaní daňovému úniku vzťahujúca sa na dane z príjmov a z majetku	12.07.1999	Bratislava
Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Bieloruskej republiky o podpore a vzájomnej ochrane investícií	26.08.2005	Minsk

Prijatými dohodami sa realizuje spolupráca medzi slovenskými a bieloruskými subjektmi v oblasti rozvoja obchodnej spolupráce. Dohodou o spolupráci medzi Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR a Gosstandardom prebieha spolupráca v oblasti udeľovania certifikátov pre výrobky a služby. Slovenské subjekty môžu pri presadzovaní svojich záujmov využívať výhody vyplývajúce z aktuálne platných dohôd.

III. INVESTÍCIE, ENERGETIKA, VEDA A VÝSKUM

a) Priame zahraničné investície:

Výsledky investičnej politiky Bieloruskej republiky sa odrazili v štatistických ukazovateľoch za rok 2010. Čistý prílev priamych zahraničných investícií bol v objeme 1,307 mld.USD (oproti roku 2009 to znamená zníženie o 26,7%). Celkový prílev PZI bol vyčíslený na úrovni 1,35 mld.

USD čo je o 28,4% menej. Investície základného kapitálu boli v objeme 33,3% HDP.

K najvýznamnejším investorom patrili Ruská federácia (820,4 mil. USD), Nemecko, Švajčiarsko, Čína a Irán.

V 1. polroku 2011 bol zaznamenaný príliv PZI na úrovni 991,8 mil. USD, čo je v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2010 o 16,9% menej. Čistý prílev pritom predstavoval 966,4 mil. USD. Vklady do základného imania podnikov predstavovali 363,3 mil. USD, reinvestovaný zisk 556,9 mil. USD, ostatné priame investície 71,6 mil. USD. Najväčšími investormi boli: Ruská federácia (121,4 mil. USD = 21,4%), Cyprus, Taliansko, Nemecko, USA a Litva. Do bankového sektoru prišlo najviac investícií z Iránu a Cypru.

V Bielorusku je približne 3 tis. organizácií, vytvorených s účasťou investorov zo 77 krajín sveta. Najzaujímavejšími oblasťami pre investovanie sú strojársky priemysel, ľahký priemysel,

chemický priemysel (hlavne spracovanie ropy), drevospracujúci, potravinársky, telekomunikačný, dopravný a medicínsky priemysel.

Bielorusko úspešne spolupracuje so svetovými korporáciami. Boli vytvorené spoločné podniky s nemeckým koncernom „MAZ-MAN“, „Coca-cola beverages Belorusija“, „Saybar“ (pivovar Heineken), „Velcom“ (mobilný operátor). V júni 2010 bieloruská vláda a švajčiarska spoločnosť „Frank Muller“ podpísali investičnú dohodu o realizácii investičného projektu „Minský hodinový závod“. Prvotný objem investícií je podľa tejto dohody v objeme viac ako 10 mil. USD.

Z dôvodu zvýšenia prílevu zahraničných investícií, v prvom rade priamych, bolo prijaté „Nariadenie prezidenta Bieloruskej republiky č. 413“ zo 06.08.2009, ktorým sa zaviedol inštitút investičných agentov. Jedná sa o fyzické a právnické osoby, ktoré majú všetky praktické skúsenosti potrebné pri realizácii investičných projektov a môžu poskytnúť štátu pomoc pri hľadaní potenciálnych investorov. Takýto štatút má 9 spoločností.

V rámci vytvorenia podmienok pre investičnú činnosť prostredníctvom uzatvorenia investičnej dohody a odstránenia problémových oblastí prijatého „Dekrétu prezidenta Bieloruskej republiky č. 10 zo 06.08.2008, týkajúceho sa vytvorenia dodatočných podmienok pre investičnú činnosť v Bielorusku, sú pre investorov poskytované dodatočné preferencie a záruky ochrany kapitálu (<http://www.pravo.by/webnpa/text.asp?RN=Pd0900010>). Bieloruskí a zahraniční investori môžu tiež využívať opatrenia prijaté „Direktívou prezidenta Bieloruskej republiky č. 4“ zo dňa 31.12.2010, týkajúcej sa rozvoja podnikateľskej činnosti a stimulácii podnikateľskej aktivity v Bielorusku (www.pravo.by/webnpa/text.asp?RN=P01000004). Prezidentským dekrétom č. 4 zo dňa 06.06.2011 „O vytvorení dodatočných podmienok pre vykonávanie investičnej činnosti v Bielorusku“ (<http://pravo.by/webnpa/text.asp?RN=Pd1100004>) boli do prezidentského dekrétu č. 10 zo dňa 06.08.2009 vnesené zmeny, ktoré regulujú investičnú činnosť na základe investičných zmluv uzatvorených s bieloruským štátom. Okrem rozšírenia investičných ponúk však nová úprava mení systém schvaľovania odovzdania objektov vo vlastníctve štátu do užívania investora (predtým rozhodovala vláda, teraz prezident) a v prípade záujmu investora o nové ponuky mu kladie za povinnosť predložiť projekt na schválenie komplexnej štátnej expertízy, čo v oboch prípadoch môže znamenať časový odklad samotnej realizácie.

Zhrnutie investičných ponúk je možné nájsť na stránke Ministerstva ekonomiky Bieloruska <http://www.economy.gov.by/ru/investors/lgoty-preferencii/invest-dogovor>. Predbežné komentáre naznačujú prehodnotenie zoznamu investičných ponúk zo strany štátu a jeho doplnenie v závère roka 2011.

Pre zahraničných investorov je zaujímavá oblasť investícií vo výstavbe bytových jednotiek (do 4 mil. m² ročne), rekonštrukcia športových komplexov, programy na rozvoj agroturizmu, ekologického cestovného ruchu, poľovníckeho a tranzitného cestovného ruchu. Vytvára sa turistická infraštruktúra v historických mestách Bieloruska.

Zvýšenie prílevu finančných prostriedkov do Bieloruska zahraničnými investormi umožní realizáciu opatrení na zjednodušenie systému registrácie a získania nehnuteľnosti, liberalizácii zahranično-obchodných vzťahov, zjednotenie colných taríf v rámci Colnej únie Bieloruska, Ruska a Kazachstanu.

V súčasných ekonomických podmienkach Bieloruska je prioritnou oblasťou štátnej politiky zvýšenie efektívnosti riadenia a rozdelenia štátneho majetku. Od 01.01.2011 vstúpilo do platnosti nové znenie zákona Bieloruskej republiky z 19.01.1993 č. 2103-XII „Privatizácia štátneho majetku a zmena štátnych unitárnych spoločností na otvorené akciové spoločnosti“. Zákonom sa budú realizovať právne a ekonomické vzťahy v oblasti privatizácie štátneho majetku a zmeny štátnych unitárnych podnikov na otvorené akciové spoločnosti s cieľom vytvorenia podmienok pre prílev investícií a rozvoj efektívnej sociálne orientovanej trhovej ekonomiky v Bielorusku. Zákon reguluje vzťahy vznikajúce pri privatizácii a určuje niektoré zvláštnosti právnej formy vzniknutých akciových spoločností.

V roku 2010 bol prijatý privatizačný plán na obdobie rokov 2011-2013. Privatizačný plán na roky 2011-2013 sa týka zmeny 134 štátnych podnikov a predaja akcií 250 akciových spoločností. Jednou z hlavných úloh v oblasti privatizácie je prílev domácich a zahraničných investorov, ktorí zmodernizujú podniky novými zariadeniami a technológiami, zvýšia konkurencieschopnosť privatizačných podnikov takým spôsobom, aby nedošlo k prudkému zníženiu zamestnancov podnikov a zvýšeniu sociálneho napätia v krajine.

Prezidentom Bieloruskej republiky bolo dňa 25.05.2010 prijaté „Nariadenie č. 273 o vytvorení štátnej organizácie „Národná agentúra investícií a privatizácie Bieloruskej republiky“. Agentúra bola vytvorená pre prácu s investormi, predovšetkým zahraničnými. Hlavnou činnosťou vytvorenej agentúry je prílev investícií do Bieloruska, vrátane privatizácie štátneho majetku.

Inštitúcie zaoberajúce sa prílevom PZI:

1. Ministerstvo hospodárstva Bieloruskej republiky
<http://www.economy.gov.by>
2. Národná agentúra investícií a privatizácie Bieloruskej republiky
www.invest.belarus.by
3. Štátny výbor pre majetok Bieloruskej republiky
www.gki.gov.by
4. Slobodná ekonomická zóna „Minsk“
<http://www.fezminsk.by>
5. Slobodná ekonomická zóna „Brest“
<http://www.fezbrest.by>
6. Slobodná ekonomická zóna „Vitebsk“
<http://www.fezvitebsk.com>
7. Slobodná ekonomická zóna „Grodnoinvest“
<http://www.grodnoinvest.com>
8. Slobodná ekonomická zóna „Gomel - Raton“
<http://www.gomelraton.com>
9. Slobodná ekonomická zóna „Mogilev“
<http://www.fezmogilev.by>

b) Energetická politika krajiny

Elektrická energia

Bieloruská energetická spoločnosť RUP (*Republikový unitárny podnik*) „Brestenergo“ zabezpečuje energetický systém v Bielorusku so svojimi zastúpeniami v regiónoch (*Brestenergo, Vitebskenergo, Gomelenergo, Grodnoenergo, Minskenergo a Mogilevenergo*), ktoré navzájom vytvárajú vysokonapäťovú sieť v rámci celej krajiny a tiež sú pripojené k okolitým štátom (*Rusko, Ukrajina, Poľsko a Litva*). „Belenergo“ priamo podlieha Ministerstvu energetiky Bieloruskej republiky www.minenergo.gov.by

V súlade so zákonmi Bieloruskej republiky o monopoloch, cenotvorbe a nariadeniach prezidenta Bieloruskej republiky o opatreniach na stabilizáciu cien (taríf) sa realizuje štátna regulácia taríf na elektrickú energiu a tepelnú energiu vyrábanú „Belenergo“ pre spotrebiteľov reálneho sektoru ekonomiky a obyvateľstvo. Rast cien elektrickej energie a energie za teplo sa mení v súvislosti s rastom cien na ropu.

V roku 2008 prijala Rada bezpečnosti Bieloruska konečné politické rozhodnutie o postavení bieloruskej atómovej elektrárne neďaleko mesta Ostrovec (*134 km od Minska, Grodnianska oblasť*). Za generálneho dodávateľa bola určená ruská spoločnosť ZAO Atomstrojexport. Experti odhadujú, že postavením atómovej elektrárne sa každoročne nahradí približne 5 mld. m³ dodávaného plynu (20%) a zvýši sa export bieloruskej elektrickej energie. Výrobná kapacita elektrárne bude 2400 MW (2 bloky po 1200 MW). Uvedenie do prvého bloku do prevádzky je naplánované v roku 2017, druhého v roku 2018.

Dňa 25. januára 2011 bola medzi Ruskou federáciou a Bieloruskom odsúhlasená medzivládna dohoda o spolupráci na výstavbu atómovej elektrárne (*ukončenie výstavby prvého energetického bloku v r. 2016 a ukončenie zmluvy je z uvedeného dôvodu v r. 2017*). Objem finančných prostriedkov na výstavbu atómovej elektrárne je približne vo výške 6-7 mld. USD bez infraštruktúry (*cca 2-3 mld. USD*). Prostriedky v rozsahu cca 10 mld. USD poskytne RF na základe dohody podpísanej 25.11.2011 v priebehu 1. kvartálu 2011

Ropa

Bielorusko je závislé od energetických zdrojov hlavne z Ruskej federácie. Predaj spracovaných ropných produktov je najdôležitejšou časťou bieloruského exportu a tvorí významnú časť valutových príjmov do štátneho rozpočtu. Spracovaním ropy a ropných produktov sa zaoberajú nasledovné podniky: Štátna výrobná spoločnosť „Belorusneff“, a.s. „Bieloruská ropná spoločnosť“ (od mája 2007 sú akcionármi - „Výrobná spoločnosť „Belorusneff“, „Naftan“, „Mozyrský závod na spracovanie ropy“ a „Bieloruský štátny obchodný dom“).

Za obdobie január-september 2010 bol celkový export ropných produktov z Bieloruska v objeme 7 120 tis. ton v hodnote 4 166,7 mil. USD. Oproti rovnakému obdobiu roku 2009 bol zaznamenaný pokles o 4 395,8 tis. ton (r. 2008 - 11 515,8 tis. ton v hodnote 4 906,5 mil. USD). Bielorusko exportovalo ropné produkty hlavne do Moldavska, Ukrajiny, Talianska, Lotyšska, Litvy, Holandska, Poľska, Veľkej Británie a Estónska. Pokles exportu ropných produktov súvisel so zmenou cien za dodávanú ropu do BY. Výhodnosť spracovanej ropy klesla, naďalej je však rozhodujúcou položkou bieloruského rozpočtu.

Ropný konflikt medzi Bieloruskom a Ruskom začiatkom roku 2010 prinútil Bielorusko hľadať alternatívne dodávky ruskej ropy do Bieloruska. VI. štvrťroku 2010 sa prezidentí Bieloruska a Venezuely dohodli o dodávkach venezuelskej ropy tankermi do Bieloruska v objeme 4 mil. ton ročne. Roztržka medzi Bieloruskom a Ruskom začiatkom roku sa ukončila podpísaním dohody, na základe ktorej Ruská federácia prisľúbila dodávať na bieloruské závody 6,3 mil. ton ropy bez exportných taríf, no zaviedla 100% poplatok na dodávky zostávajúcich 15 mil. ton.

V apríli 2010 bola Venezuelou uskutočnená prvá dodávka ropy „Santa-Barbara“ v objeme 80 tis. ton do Ukrajiny prístavu v Odeze a následne prepravená železnicou do závodov na spracovanie ropy v Bielorusku. Ďalšie dodávky venezuelskej ropy sa uskutočnili cez prístav Klaipėda v Litve a následne železnicou do závodov na spracovanie ropy v Bielorusku.

Bielorusko má záujem o dodávky ropy z Venezuely v roku 2011 v objeme 8-9 mil. ton ročne a v roku 2012 v objeme 12 mil. ton ročne.

Ropné spoločnosti Ruskej federácie prestali dňa 1. januára 2011 dodávať do Bieloruska ropu. Dôvodom boli neuzatvorené dohody s Bieloruskom a pokračujúce rokovania o výške ceny na ropu (*bez colných poplatkov*), ktorá bude v Bielorusku spracovaná a následne exportovaná mimo Bieloruska.

Akciovou spoločnosťou „Transneff“ boli dňa 25.01.2011 obnovené dodávky ropy do bieloruských závodov na spracovanie ropy (Novopolock, Mozyr). Ministerstvo energetiky Ruskej federácie a Ministerstvo energetiky Bieloruskej republiky odsúhlasili predbežnú bilanciu ropy, ktorá predpokladá dodávku ropy v roku 2011 v objeme 21,68 mil. ton ropy z Ruskej federácie.

Dňa 01.02.2011 nadobudlo účinnosť Nariadenie č. 15 z 21.01.2011 Vlády Ruskej federácie „O stanovení colných poplatkov na export ropy a na zvláštnu kategóriu tovarov, vyrobených z ropy, vyvázaných mimo územia Ruskej federácie a územia štátov dohody o Colnej únii“.

V roku 2011 sa začali realizovať dodávky azerbajdžanskej ropy do Bieloruska na základe swap-dohôd uzatvorených medzi Venezuelou a Azerbajdžanom. Ropa je dodávaná ropovodom „Odesa-Brody“ štátnou ropnou spoločnosťou Azerbajdžanu. Dohoda o dodávkach ropy je podpísaná do roku. Skúšobná dodávka ropy Urals sa uskutočnila ropovodom „Odesa-Brody“ a „Družba“ na Mozyrský závod v dňoch 20.-23.11.2010.

Vláda Bieloruska od 01.02.2011 prijala rozhodnutie o zvýšení sadzby vývozných colných poplatkov na ropu a výrobky z ropy, ktoré sú vyvážané z územia krajiny mimo územia Colnej únie. V súlade s rozhodnutím bolo prijaté aj Nariadenie Rady ministrov Bieloruska č. 96 zo dňa 27.01.2011.

15. decembra bol podpísaný protokol o dodávkach ropy medzi spoločnosťami Belneftechim, Mozyrský ropný spracovateľský závod a Naftan za Bielorusko a hlavnými ruskými dodávateľmi Gazpromneft, Lukoil, Rosneft, Surgutneftegaz and TNK-BP. Objem dodávok dosiahne úrovne 21,5 mil.ton, čo je oproti roku 2011 navýšenie o 3,5 mil.ton.

Plyn

Podobne ako ropa zohráva aj plyn v bieloruskej ekonomike strategickú úlohu. Bieloruská spoločnosť „Beltransgaz“ zabezpečuje prepravu plynu svojim partnerom medzinárodným systémom prepravy plynu. Plyn dodáva do Kaliningradskej oblasti Ruska, Litvy, Ukrajiny a Poľska. Akcionármi boli Bieloruská republika a „Gazprom“. Situácia sa zmenila 25.11. 2011, kedy ruský Gazprom a bieloruský Beltransgaz podpísali 2 dohody upravujúce dodávky a tranzit prírodného plynu cez Bielorusko pre roky 2012-2014 (cena plynu pre Bielorusko bola stanovená na úrovni 165,6 USD/1 tis. m³) a odpredaj zvyšných 50% akcií Beltransgazu do rúk Gazpromu.

Hlavným dodávateľom plynu do Bieloruska je Rusko. Bielorusko nakupuje ruský plyn za značne nízke ceny na základe uzatvorenej dohody na jeho dodávku a tranzit, ktorá bola podpísaná dňa 31.12.2006 medzi ruskou spoločnosťou „Gazprom“ a bieloruskou spoločnosťou „Beltransgaz“. V roku 2009 bolo do Bieloruska dodaných 17,6 mld. m³ plynu. V roku 2010 mali tvoriť dodávky plynu do Bieloruska 21,5 mld. m³. VI. polroku 2010 boli dodávky plynu v objeme 6,4 mld. m³ (štatistické údaje za rok 2010 nie sú k dispozícii). Zadlženosť „Beltransgazu“ voči „Gazpromu“ je vo výške 133 mil. USD.

Cena na plyn bola v Bielorusku od 1.1.2011 zvýšená o 11,9% na 275,87 USD z tis. m³. Zvýšenie cien bolo ovplyvnené zmenou ekonomických podmienok a zvýšením cien na plyn Ruskom v roku 2011. „Belenergo“ zvýšilo ceny na vyrábanú elektrickú energiu pre spotrebiteľov o 10% (rozpočtové organizácie a iných spotrebiteľov), pre výrobné potreby poľnohospodárskych spotrebiteľov o 15% a tarify na tepelnú energiu boli zvýšené o 15% celkovo.

Postupne sa plánuje zjednotenie cien za plyn s Ruskom k 01.01.2015. V rámci balíka dokumentov Jednotnej hospodárskej únie bola v decembri 2010 podpísaná zmluva o pravidlách služieb v monopolnej oblasti transportu plynu plynovými prepravnými systémami, vrátane tvorby ceny a tarifnej politiky, ktorá vstúpi do platnosti od 01.01.2012. Dohoda predpokladá prechod na jednotné trhové ceny na plyn na území všetkých štátov Jednotnej hospodárskej únie. Dohoda zatiaľ nereguluje tvorbu cien na plyn v roku 2011. Tá sa bude v ďalších rokoch odvíjať od ceny planu pre spotrebiteľov v Jamalo-neneckom autonómnom okruhu, ku ktorému bude pripočítaná cena dopravy plynu od miesta Ťažby na hranicu s Bieloruskom, ďalej cena za uskladnenie plynu v podzemných zásobárňach na území RF a prevádzkové náklady Gazpromu.

Energetická bezpečnosť krajiny

V rámci opatrení súvisiacich s energetickou bezpečnosťou Bieloruska bolo v roku 2010 prijaté Nariadenie Rady ministrov Bieloruska č. 1180 „Stratégia rozvoja energetického potenciálu Bieloruska“, ktorá poskytne záruky na efektívnejšie fungovanie všetkých odvetví ekonomiky. Stratégia je rozpracovaná na roky 2011-2015 a do roku 2020.

Bielorusko v roku 2010 prijalo zákon „O obnoviteľných zdrojoch energie“, ktorého cieľom je využitie slnečnej a veternej energie, biomasy a bioplynu.

Bieloruskom sú vynakladané značné prostriedky na ochranu životného prostredia a má záujem obchodovať s kvótami emisií v rámci Kjótskeho protokolu (v súčasnosti prebieha proces ratifikácie).

c) Veda, výskum a vývoj, inovácie

Základnou štátnou vedecko-technickou politikou je rozvoj prioritného smerovania základných odvetví priemyslu v Bielorusku. Takýto rozvoj sa uskutočňuje v rámci štátnych vedecko-technických programov a dôležitých projektov na obdobie rokov 2011 – 2015. Ministerstvo priemyslu Bieloruskej republiky vystupuje v úlohe štátneho objednávateľa projektov.

Zoznam štátnych vedecko-technických programov a dôležitých projektov na obdobie rokov 2011 – 2015 a na obdobie do roku 2020 je na internetovej stránke Ministerstva priemyslu Bieloruskej republiky je na internetovej stránke Ministerstva priemyslu Bieloruskej republiky http://www.minprom.gov.by/innovacii_soderzhanie/

Tieto programy určujú inovačný priestor v oblasti strojárenského priemyslu. Od roku 2010 existujú dva programy Zväzového hospodárstva, na základe ktorých je ministerstvo priemyslu v úlohe štátneho objednávateľa:

1. „Vývoj a implementácia série integrovaných obvodov a polovodičových súčiastok pre prístroje špeciálneho určenia a dvojitého použitia, kód „Základné“ - realizácia programu je v rokoch 2010-2013
Štátnym objednávateľom – koordinátorom je Ministerstvo priemyslu a obchodu Ruskej federácie, štátny objednávateľ – Ministerstvo priemyslu Bieloruskej republiky. Hlavným organizátorom je za bieloruskú stranu akciová spoločnosť „Integral“.
2. „Vývoj a vytvorenie novej generácie mikro-systémovej techniky a jednotného integrovaného systému dvojitého určenia na jej základe“ („Mikrosystemotechnika“) – realizácia programu v rokoch 2010-2013
Štátnym objednávateľom – koordinátorom je Ministerstvo priemyslu a obchodu Ruskej federácie, štátny objednávateľ – Ministerstvo priemyslu Bieloruskej republiky. Hlavným organizátorom je za bieloruskú stranu spoločnosť „Planar“.

Podrobnejšie informácie sa nachádzajú na internetovej stránke Ministerstva priemyslu Bieloruskej republiky: www.minprom.gov.by

V oblasti inovácií bola Bieloruskou republikou prijatá „Konceptia štátneho programu inovačného rozvoja Bieloruskej republiky na roky 2011 – 2015“.

Strategickým cieľom investičnej politiky je formovanie konkurenčnej ekonomiky a to aj zmenami v súčasnom rozdelení štátnych orgánov, prípadne vytvorení nových organizácií a zavedenia novej výroby v priemysle, stavebníctve, energetike, bytovo-komunálnom hospodárstve, doprave, spojoch, zdravotníctve a iných odvetviach na základe zavedenia nových metód dosiahnutých vo vede a technike.

V rámci inovačného rozvoja boli vypracované štátne predpovede a programy, systém, ktorý je určený zákonom Bieloruskej republiky č. 157-3 z 5.5.1998 „Štátne predpovede a programy sociálno-ekonomického rozvoja Bieloruskej republiky“.

Všeobecné strategické ciele a úlohy, dôležité prostriedky a mechanizmy inovačného rozvoja sú dané v „Národnej stratégii stáleho sociálno-ekonomického rozvoja Bieloruskej republiky na obdobie do roku 2020“, ktorá bola odsúhlasená Prezidiom Rady ministrov Bieloruskej republiky (Protokol č. 25 z 22.6.2004).

Základné smerovanie sociálno-ekonomického rozvoja Bieloruskej republiky na roky 2006-2015 bolo prijaté „Nariadením Rady ministrov Bieloruskej republiky č. 1475“ zo dňa 4.11.2006.

K tomu, aby mohli pokračovať práce súvisiace s vytvorením inovačnej ekonomiky bol prijatý „Štátny program rozvoja Bieloruskej republiky na roky 2011-2015“. Objávateľom programu je Štátny výbor pre vedu a technológie a ďalšie ústredné orgány štátnej správy a štátnych podnikov. Koordinátorom programu je Národná akadémia vied Bieloruskej republiky.

Podrobnejšie informácie sú na internetovej stránke Štátneho výboru pre vedu a technológie Bieloruskej republiky <http://gknt.org.by/rus/>.

a) Dovočný a vývozný režim, obchodná prax

Dňa 25. januára 2008 bola podpísaná „Dohoda o Jednotnej colno-tarifnej regulácii“ medzi vládami Bieloruska, Kazachstanu a Ruska. Cieľom dohody bolo prehĺbenie hospodárskej integrácie a vytvorenie dobrého konkurenčného prostredia. Strany sa dohodli o používaní Jednotného colného sadzobníka na území štátov, ktorým sa budú používať dovozné clá – *ad valorem*, *špecifické* a *kombinované*, *sezónne*. Pri dovoze tovarov na jednotné colné územie štátov sa môžu používať tarifné výhody formou oslobodenia od úhrady dovozných colných poplatkov alebo znížením sadzby dovozného colného poplatku. V roku 2009 prezidentí Bieloruska, Kazachstanu a Ruska podpísali balík dokumentov o vytvorení Colnej únie. Dňa 27.11.2009 Medzishštátny výbor EurAzEs odsúhlasil Colný zákon a výšku dovozných colných poplatkov Jednotného colného sadzobníka Colnej únie. Od 1. januára 2010 začala svoju činnosť Colná únia Bielorusko – Rusko – Kazachstan. Členmi CÚ bol zavedený nový spoločný colný sadzobník a harmonizácia dovozných licenčných režimov. Colný zákon upravuje colné vzťahy medzi členmi Colnej únie a do platnosti vstúpil dňa 6. júla 2010.

V rámci formovania Jednotného hospodárskeho priestranstva (od 01.01.2012) bude musieť každá z troch krajín odsúhlasovať zavedenie špeciálnych colných poplatkov s ostatnými účastníkmi.

Prijatie sezónnych poplatkov max. na 6 mesiacov za rok je určené v „Zmluve o Jednotnej colnej regulácii“ z 25.1.2008. V súlade s týmto dokumentom sa pre operatívnu reguláciu dovozu tovarov na územie CÚ môžu stanoviť sezónne colné poplatky. Rozhodnutie o zavedení sezónnych colných poplatkov prijíma Komisia CÚ.

Precedens vznikol prijatím Rozhodnutia Komisie CÚ č. 284 z 20.5.2010, ktorým boli stanovené sadzby dovozných colných poplatkov vo vzťahu k rôznym druhom tropických olejov na 9 mesiacov.

Rozhodnutím Komisie CÚ č. 196 z 26.2.2010 boli stanovené tiež dovozné colné poplatky na rôzne druhy papiera a kartónu v priemere 5% z výšky colnej hodnoty tiež na 9 mesiacov.

Rusko prijalo v roku 2010 opatrenia na ochranu svojho domáceho trhu, vrátane antidumpingových, špeciálnych ochranných opatrení, netarifnej regulácie a administratívne opatrenia.

Maximálne množstvo obmedzujúcich opatrení vo vzťahu k ruským tovarom sa týka spracovania kovov, chemického priemyslu a minerálnych hnojív.

Medzi najznámejšie netarifné opatrenia patria antidumpingové opatrenia, čo sa prejavuje dostatočne prepracovaným mechanizmom a tiež to, že sa môžu uplatňovať na základe výberu proti konkurenčnému exportérovi v porovnaní s inými opatreniami.

Špeciálne ochranné opatrenia sa prijímajú na obmedzenie importu oveľa menej, nakoľko sa javia menej prispôsobivými a presnými.

Jedným z najrozšírenejších bariér na území SNŠ je používanie diferencovaných sadzieb spotrebnej dane, kedy sa vo vzťahu k importným tovarom prijímajú daňové poplatky oveľa vyššie ako vo vzťahu k domácim tovarom.

Bielorusko dôsledne realizuje politiku ochrany vnútorného trhu od zahraničného importu. Takéto opatrenia sa zavádzajú vo vzťahu k tovarom, ktorých výroba sa v Bielorusku aktívne rozvíja (napr. tabakové výrobky, alkohol a donedávna aj výrobky z rýb).

V rámci boja s „čiernym importom“ sa uskutočňuje povinné značkovanie tovarov kontrolnými známkami (káva, čaj, rastlinný olej, ovocné a zeleninové šťavy, pitná a minerálna voda, pivo, nízkoalkoholické nápoje, motorové oleje, čistiace prostriedky, obuv, tlačiarne, počítačové stroje, monitory, mobilné telefóny, dátové nosiče, televízory, hodiny a iné tovary).

Tieto opatrenia sa nevzťahujú k tarifnej regulácii, i keď v podmienkach príkazovo-administratívnom riadení ekonomiky Bieloruska nakoniec spôsobujú obmedzovanie importu.

Čo sa týka sezónnych poplatkov, Bielorusko bude pravdepodobne pokračovať v ich uplatňovaní alebo bude iniciovať ich prijatie v rámci Colnej únie.

Dôležitým prvkom regulácie zahraničného obchodu Colnej únie je prijatie nástrojov ochrany vnútorného trhu od nepriaznivého vplyvu zahraničnej konkurencie, ku ktorým patria špeciálne ochranné, antidumpingové a kompenzačné opatrenia, používané v medzinárodnom obchode na efektívnejšiu neutralizáciu škôd v priemysle od dumpingového, podporného alebo zvýšeného dovozu z tretích krajín.

Právny základ aplikácie opatrení ochrany obchodu na jednotnom území Colnej únie má „Dohoda o použití špeciálnych ochranných, antidumpingových a kompenzačných opatrení vo vzťahu k tretím krajinám“ z 25.11.2008, ktorá vstúpila do platnosti od 1. júla 2010. Právomoci sú dané Dohodou, odovzdané Komisii Colnej únie „Rozhodnutím č. 37 Medzishátneho výboru EurAzEs na úrovni predsedov vlád“ zo dňa 21.5.2010.

Rozhodnutím Komisie Colnej únie č. 339 boli splnomocnenými orgánmi určené – Ministerstvo zahraničných vecí Bieloruska, Ministerstvo ekonomického rozvoja a obchodu Kazachstanu a Ministerstvo priemyslu a obchodu Ruskej federácie.

Po vstupe Bieloruska do Colnej únie a začatia platnosti Jednotného colného sadzovníka došlo k zvýšeniu tarifnej ochrany Bieloruska. V súvislosti s vysokou úrovňou unifikácie colných sadzieb medzi Ruskom a Bieloruskom sa približne 78,1% pozícií nezmenilo a 16,% bolo znížených a 5,6% bolo zvýšených.

Najvyššie zvýšenie colných sadzieb sa týkalo tovarových skupín: mäso a mäsové výrobky (10-20%), cukor a výrobky z neho, alumínium a výrobky z neho, odevy a doplnky k odevom, pletený tovar, pozemné dopravné prostriedky (s výnimkou železničných a električkových súprav a ich častí a príslušenstva), motorové dopravné prostriedky určené na prepravu 10 osôb a viac, osobné autá.

Zníženie colných sadzieb:

- od 10-20% sa dotklo nasledovných tovarových skupín: výrobky z čiernych kovov, reaktory, jadrové kotly, zariadenia a mechanické zariadenia a ich časti, elektrické stroje a zariadenia a ich časti, záznamová technika, technika na nahrávanie a prehrávanie televízneho obrazu a zvuku, jej časti a príslušenstvo,
- od 5-10% sa týkalo nasledovných tovarových skupín: vlna tenká a hrubá alebo hrubá srsť zvierat, priadza a tkaniny z konských vlasov, odevy a doplnky k odevom, pletené alebo háčkované, pokrývky hlavy a ich časti, foto a kinotovary, špeciálne tkaniny, všívané textilie, čipky, gobelíny, ozdoby, výšivky.

Ďalšie informácie o prijatých nariadeniach prezidenta, rozhodnutiach prezidenta a vlády Bieloruska a ďalšie prijaté opatrenia v rámci exportno-importného režimu je možné nájsť na: www.president.gov.by, www.tsouz.ru, www.customs.gov.by.

b) Základná štatistika zahraničného obchodu

Export tovarov je za obdobie prvých desiatich mesiacov roku 2011 predstavoval hodnotu 32 942,1 mil. USD čo je oproti rovnakému obdobiu predchádzajúceho roka nárast o 65% (, pričom je zaznamenaná zvýšená exportná dynamika so štátmi mimo SNŠ (o 89,3%).

Import tovarov za 10 mesiacov 2011 predstavoval 37 358,7 mil. USD a v porovnaní s rovnakým obdobím 2010 vzrástol o 39,3%.

Bielorusko sa dlhodobo potýka s problémom pasívnej obchodnej bilancie. Rozvoj exportu bol preto vyhlásený za jednu zo základných priorit vlády.

Obchodná bilancia Bieloruskej republiky			
(v mil. USD)			
	január- október 2010	január- október 2011	január - október 2011 v % k januáru - októbru 2010
Zahraničný obchod celkom			
obrat	46 791,3	70 300,8	150,2
export	19 967,3	32 942,1	165,0
import	26 824,0	37 358,7	139,3
saldo	-6 856,7	-4 416,6	
Štáty SNŠ			
obrat	26 949,6	38 720,5	143,7
export	11 085,1	16 128,8	145,5
import	15 864,5	22 591,7	142,4
saldo	-4 779,4	-6 462,9	
Štáty Colnej únie			
obrat	22 795,8	32 025,8	140,5
export	8 494,1	11 968,1	140,9
import	14 301,7	20 057,7	140,2
saldo	-5 807,6	-8 089,6	
Ruská federácia			
obrat	22 113,2	31 373,0	141,9
export	8 097,4	11 434,0	141,2
import	14 015,8	19 939,0	142,3
saldo	-5 918,4	-8 505,0	
Kazachstan			
obrat	682,6	652,8	95,6
export	396,7	534,1	134,6
import	285,9	118,7	41,5
saldo	110,8	415,4	
Štáty mimo SNŠ			
obrat	19 841,7	31 580,3	159,2
export	8 882,2	16 813,3	189,3
import	10 959,5	14 767,0	134,7
saldo	-2 077,3	2 046,3	

c) Tovarová štruktúra zahraničného obchodu v členení vývoz/dovoz

Vývoj exportu a importu bol v roku 2011 (podobne ako v predchádzajúcom) ovplyvnený viacerými faktormi ako napr. pokračujúca svetová finančná kríza, riešenie otázok dodávok energetických zdrojov z Ruskej federácie, začatie činnosti Colnej únie Bielorusko – Rusko – Kazachstan a prijímanie opatrení na liberalizáciu podnikateľskej činnosti, opatrenia prijímané v súvislosti s vytvorením podmienok prílevu zahraničných investícií.

Celkový vývoj exportu a importu Bieloruska závisí od dodávok hlavných energetických zdrojov a následného spracovania ropy, záväzkov vyplývajúcich z dohôd v rámci vytvorených spoločných podnikov Bieloruska a plnenia úloh vyplývajúcich z prijatého Štátneho programu sociálno-ekonomického rozvoja na roky 2010-2015.

V januári až októbri 2011 v porovnaní s rovnakým obdobím 2010 došlo k výraznému nárastu fyzických objemov tovaru určeného na export u fahačov (3-násobne), nákladných

automobilov (1,7 krát), ropných produktov (1,5 krát), traktorov (o 49,5%), poľnohospodárskej technike (o 39,6%), ocelových rúr (o 35,2%). Pokračovali dodávky ropy na zahraničné trhy.

Najvýraznejší nárast priemernej ceny exportu v tomto období bol zaznamenaný u dusíkatých hnojív (1,7 krát), autobusov (o 44,6%), ropných produktov (o 36,9%), draselných hnojív (o 34,8%) a tmavých kovov (o 31,9%).

Z hľadiska importu v hodnotenom období nákup výrazne vzrástol u ropných produktov (3,4 krát), automobilov (1,7 krát), spalovacích motorov (1,6-krát), ropy (o 45,6%).

V januári až októbri 2011 v porovnaní s rovnakým obdobím 2010 bol najvýraznejší nárast priemerných dovozných cien u syntetického kaučuku (1,6 krát), nákladných automobilov (1,5 krát), rastlinných olejov (o 40,4%), automobilov (o 40,3%), elektriny (o 38,8%) a zemného plynu (38,3%).

d) Teritoriálna štruktúra zahraničného obchodu vývoz/dovoz

Štát	Podiel celkového zahraničného obchodného obratu	Export v mil. USD	január – február 2011k januáru – októbru 2010	Import v mil. USD	január – február 2011k januáru – októbru 2010
Rusko	45,0%	11 843,6	148,3%	20 140,5	145,0%
Holandsko	7,2%	4 760,3	233,0%	334,4	143,1%
Ukrajina	7,0%	3 301,4	161,0%	1 658,4	115,8%
Nemecko	5,1%	1 533,7	400,4%	2 086,7	112,2%
Lotyšsko	3,7%	2 531,9	350,3%	100,9	122,5%
Čína	3,3%	525,5	124,1%	1 798,3	141,1%
Poľsko	2,9%	945,0	124,6%	1 107,9	129,0%
Brazília	2,1%	1 167,9	189,7%	358,3	253,7%
Taliansko	1,6%	385,0	224,6%	775,3	137,1%
Venezuela	1,6%	169,9	67,6%	979,2	111,4%
Litva	1,4%	671,2	183,5%	325,3	121,8%
Azerbajdžan	1,0%	172,3	137,4%	531,8	-
Kazachstan	0,9%	534,1	134,6%	119,6	41,8%
Moldavsko	0,4%	195,1	151,6%	59,0	92,8%
Kirgizsko	0,3%	197,6	261,4%	6,6	154,2%
Turkmenistan	0,2%	167,4	311,0%	7,2	224,0%
Tadžikistan	0,1%	38,3	126,1%	18,9	550,2%
Uzbekistan	0,1%	52,2	63,4%	40,0	81,9%
Gruzínsko	0,3%	27,5	90,0%	189,2	-
Arménsko	0,03%	21,4	57,2%	2,9	84,5%

Zdroj: www.customs.gov.by

Pozn.: Zvláštnosti pri tvorbe colnej štatistiky zahraničného obchodu (rozdielne údaje s porovnaním Národným štatistickým výborom): v údajoch colných orgánov sa neuvádza neorganizovaný export/import tovarov z/do Ruska.

Zvýšenie obchodného obratu bolo s Ruskom (o 10,1 mld. USD), Holandskom (o 2,8 mld. USD), Lotyšskom (o 1,8 mld. USD), Ukrajinou (o 1,5 mld. USD), Nemeckom (o 1,4 mld. USD), Brazíliou (o 769,3 mil. USD), Čínou (o 625,9 mil. USD) a Azerbajdžanom (o 573,9 mil. USD). Značný pokles obchodného obratu bol s Indiou (o 114,1 mil. USD), Veľkou Britániou (o 68,3 mil. USD), Uzbekistanom (o 39 mil. USD), Kazachstanom (o 28,9 mil. USD) a Kanadou (o 25,9 mil. USD).

e) Vývoj zahraničného obchodu so SR za posledných päť rokov (vývoz/dovoz)

Zahraničný obchod Slovenskej republiky a Bieloruska za obdobie 2004 – 2010 (v mil. euro)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	1-10/2011
Export	39,4	41,5	62,8	74,5	87,7	62,5	81,2	81,6
Import	56,4	52,5	67,1	54,3	86,9	63,8	49,7	64,4
Obrat	95,8	94,0	129,9	128,8	174,6	126,3	130,9	146,0
Bilancia	-17,0	-11,0	-4,3	20,2	0,8	-1,2	31,5	17,1

Zdroj: ŠÚ SR, MH SR

Obchodná spolupráca medzi Slovenskom a Bieloruskom sa realizuje v oblasti potravinárstva, a to dodávky zariadení pre komplexnú prípravu a spracovanie mlieka a mliečnych výrobkov pre významné mliekarenské závody. V Bielorusku sa realizuje výroba slovenských syrov (export do Ruska). V oblasti strojárstva prevažuje spolupráca slovenských spoločností s „Minským traktorovým závodom“ a to kompletizácia traktorov Belarus na Slovensku a dodávky motorov do traktorov do „Bobrujského závodu motorových dielov a agregátov“. V roku 2009 bolo z Bieloruska dovezených niekoľko kusov autobusov z podniku „MAZ“. Spolupráca s „Bielorskými železnicami“ je hlavne v oblasti dodávok strojov a technológií pre stavbu a údržbu železničných tratí. V oblasti stavebníctva sa v roku 2010 sa začala spolupráca v oblasti dodávok armatúr, potrubných systémov zo Slovenska do Bieloruska. V Bielorusku pôsobí slovensko-bieloruský podnik na výrobu trezorov spoločnosti „Safe Tronics“ v Breste. V roku 2010 bolo založených niekoľko spoločných podnikov - „BELOMOSS“ - výstavba budov, spoločnosť Vitapharma - výroba liekov v Bielorusku, „SOLI“ - chov hovädzieho dobytku. Úzka spolupráca je medzi certifikačnými orgánmi „Gosstandart“ a slovenskými certifikačnými orgánmi ÚNMS SR, TSU Piešťany š.p., EVPU Nová Dubnica, Technická inšpekcia Bratislava a Výskumným ústavom zvéračským v Bratislave. Spolupráca sa realizuje aj so slovenskými liečebnými kúpeľmi.

V. MARKETINGOVÁ STRATÉGIA

a) Obchodné zvyklosti v teritóriu

Pri obchodných rokovaniach odporúčame dodržiavať dohodnutý začiatok rokovania. Pri predstavovaní odporúčame poskytnúť partnerovi vizitku v ruskom alebo bieloruskom jazyku (akceptovaná je aj vizitka v anglickom jazyku). Pri oslovení je obvyklé používať meno a meno po otcovi, tzv. „otčestvo“. Pri rokovaniach sa môže stať, že Vám partner prejde na tykanie bez Vášho súhlasu. Rokovacím a komunikačným jazykom je ruský jazyk. Po predchádzajúcej dohode s partnerom je možné komunikovať v jazyku anglickom alebo nemeckom. Je možné použiť aj slovenské slová z dôvodu, že bieloruský jazyk je blízky slovenskému jazyku.

Obchodné kontakty sa najlepšie nadväzujú pri neformálnych spoločenských udalostiach – pozvanie na obed, večeru, návšteva divadla, opery, výstavy príp. iného kultúrneho podujatia. Pracovný obed v dĺžke približne dvoch hodín trvá od 13h .do 15.00 h. Počas obedňajšej prestávky odporúčame nerušiť telefonátmi a tiež si v tejto dobe nedohadovať rokovania, výnimkou pracovného obedu. Pracovná večera sa začína obvykle o 19.00 h. Priebeh konzumácie je sprevádzaný pravidelnými prípitkami, od hostí sa očakáva prípitok. Na pohostenie sa najčastejšie používa miestna vodka, víno a typické miestne nápoje. Hosťom sú často odovzdávané drobné darčeky (knižné publikácie, suveníry, víno, typické slovenské nápoje a pod.).

b) Vyhodnotenie odbytových možností SR

Rozvoj spolupráce je v oblasti stavebníctva - záujem o dodávky stavebných materiálov, vrátane materiálov na zatepľovanie budov. Rozvíja sa spolupráca v dodávkach mäsových výrobkov, konzervárenských výrobkov a detských výživ, dodávky technológií pre čistiarene odpadových vôd a kanalizácie, technológie na spracovanie odpadov, dodávky prírodných kŕmnych doplnkov pre hydinu, spolupráca v oblasti strojárstva, elektrotechniky, špeciálnej techniky, papierenského, chemického priemyslu a poľnohospodárstva. Slovenské energetické spoločnosti majú možnosť uplatnenia sa na bieloruskom trhu v dodávkach zariadení s vysokoúčinnou kombinovanou výrobou elektrickej a tepelnej energie – kogeneračných jednotiek na báze spaľovania biomasy, kotlov, výstavby malých elektrární a vykurovacích systémov veľkoobjemových priestorov. V oblasti zdravotníctva je realizovateľná spolupráca v oblasti onkológie a výroby liekov.

c) Marketingová stratégia pri vývoze do teritória

Podmienky zriadenia spoločnosti, formy spoločností a zákonnú úpravu je možné nájsť na adrese: <http://law.by/main.aspx?guid=4291>.

Slovenským spoločnostiam odporúčame zabezpečiť si katalógy produkcie a internetovú stránku v ruskom jazyku. Pre bieloruského obchodného partnera je dôležité, aby mala slovenská spoločnosť pracovníka, s ktorým bude môcť následne komunikovať v ruskom jazyku.

Inou alternatívou je spolupráca s miestnym zástupcom, ktorý má v mnohých ohľadoch lepší prístup k informáciám o možnostiach trhu, pozná miestne zvyklosti a má bezprostredný kontakt s potenciálnymi partnermi. Pri výbere takého zástupcu však je potrebné byť dôsledný a opatrný najmä s ohľadom na jeho spoľahlivosť a profesionalitu

Z hľadiska obchodných režimov je možné spomenúť sieť obchodov CUM (centrálny univerzálny obchod) a GUM (štátny univerzálny obchod), ktoré sa však prevažne orientujú na domácu produkciu. Perspektívnejšími sa javia novovznikajúce obchodné centrá s tovarovou štruktúrou prevažne importného charakteru.

Pri dodávkach tovarov, kedy nákup zabezpečovaný hoci len z časti zo štátneho alebo verejného rozpočtu je potrebné počítať s nutnosťou absolvovať výberové konanie. Jedná sa najmä o dodávky strojov, zariadení a technológií.

d) Praktické informácie pre exportéra a importéra

Vízový režim

Informácie ohľadom získania víz do Bieloruska poskytuje Veľvyslanectvo Bieloruskej republiky na Slovensku:

Veľvyslanectvo Bieloruskej republiky v Slovenskej republike
Ul. Jančova 5
811 02 Bratislava

Tel.: +421 2 622 50 152
Fax: + 421 2 628 02 026
e-mail: slovakia@belembassy.org
<http://belembassy.org/slovakia>

Informácie je možné získať na webovej stránke Ministerstva zahraničných vecí
Bieloruska: <http://www.mfa.gov.by/>.

Kontaktné údaje Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Bieloruskej republike:

Veľvyslanectvo Slovenskej republiky
v Bieloruskej republike
ul. Volodarskovo 6
220030 Minsk
Bielorusko
Tel.: +375/17/285 2999
Fax: +375/17/283 6848
Mobil: +375 29 678 2464
www.mzv.sk/minsk

Registrácia pobytu cudzincov v Bielorusku

Nové pravidlá vstupu a pobytu cudzincov v Bielorusku nadobudli platnosť prijatím Nariadenia č. 63 vládou Bieloruska z 19. januára 2006.

Zodpovednosť za pobyt cudzincov na území Bieloruska preberá pozývajúca fyzická alebo právnická osoba, zabezpečujúca cudzincovi ubytovanie, transport, včasné opustenie Bieloruska a taktiež dodržiavanie vnútorných zákonov štátu.

Cudzinci sú povinní zaregistrovať sa na oddelení pasovej a vízovej služby Obvodného oddelenia milície, ktorí dočasne prichádzajú do Bieloruska.

Za registráciu cudzinca do 90 dní sa platí poplatok, ktorý činí 0,5 od bázy jednotky, t. j. 17 500,- BYR (platí od 01.12.2007). Vyššie poplatky za každý deň pobytu v iných mestách platí cudzinec na základe rozhodnutia Mestského výkonného výboru. Táto výška nie je jednotná.

Za prekročenie vopred zaplateného termínu registrácie ubytovania sú udeľované pokuty. Kontrolu dodržiavania pravidiel vykonávajú orgány vnútorných záležitostí v súčinnosti s orgánmi bezpečnosti a taktiež pohraničné vojská Bieloruska.

Cestovanie automobilom sa povoľuje len po trasách medzinárodného spojenia. Dĺžka tranzitu môže byť zmenená (v návrhu zákona existuje definícia „vynútená zastávka“), ale trasa musí zostať nezmenenou. Podľa tvrdenia oficiálnych rezortných zástupcov cudzinec nebude postihovaný, ak využije inú trasu ako s medzinárodným označením, ale pracovník Štátnej automobilovej inšpekcie (GAI) ho usmerní o použití správnej trasy. Počas cesty je možné využívať hotelové, motelové alebo iné nevyhnutné služby, ako napr. chránené parkoviská a odpočívadlá. Cudzinec tranzitne cestujúci nemá právo, okrem mimoriadnych udalostí, zostať v pohraničných zónach. Pri nevyhnutnosti treba operatívne informovať príslušné pohraničné alebo policajné orgány.

Medzinárodný vodičský preukaz je možné použiť cudzincovi do 3 mesiacov pobytu. V prípade, ak sa cudzinec v Bielorusku zdržuje vlastným autom dlhšie ako 3 mesiace, je jeho povinnosťou požiadať miestne orgány o vystavenie bieloruského vodičského preukazu.

Letecká doprava

Pri tranzitnom lete cez Bielorusko cestujúci musí mať letenky do cieľovej krajiny a tranzitný pobyt nesmie presahovať 24 hodín. Cestujúci nemá právo pohybovať sa mimo určeného priestoru na teritóriu letiska.

Za akékoľvek narušenie nariadenia a neznalosti zákona, právnické alebo fyzické osoby nesú osobnú zodpovednosť, ktorá bude posudzovaná v súlade so zákonmi Bieloruska.

Procedúra vyhostenia nežiaducich osôb z teritória Bieloruska sa mení. Zoznam príčin bol rozšírený o ďalší bod, v ktorom sa hovorí o ohrození národnej bezpečnosti štátu a zdravia

občanov cudzincom. V prípade narušenia bieloruských zákonov bude občan poučený kompetentným pracovníkom colnice o svojich právach, ktoré mu vyplývajú z bieloruských zákonov.

Bezpečnostné riziká

Občanom prichádzajúcim do Bieloruska odporúčame, aby sa v prípade vyskytnutia nepokojov, nezdržiavali na miestach ich konania. Pri významných oslavách štátnych sviatkoch odporúčame nenosiť pri sebe predmety, ktoré by mohli byť zaradené do kategórie nebezpečných predmetov. Počas osláv štátnych sviatkov a mimoriadnych situácií je potrebné počítať so zvýšeným počtom policajných zložiek, ktoré dohliadajú na bezpečnosť sprievodných podujatí. Neodporúčame zdržovať sa dlhšie obdobie v oblastiach postihnutých radiáciou.

Výmena valuty, režim dovozu a vývozu finančných prostriedkov a vecí

Povinná výmena valuty nie je v Bielorusku zavedená. V spojitosti s unifikáciou pravidiel o vývoze cudzej meny z územia Bieloruska a Ruskej federácie bolo prijaté Nariadenie Národnej banky Bieloruska č. 48, zo 14. 03. 2003 a Štátneho colného výboru BY č. 18 z 14. 03. 2003, ktoré upravuje vývoz cudzej meny. Aktuálne informácie sú na internetovej stránke www.customs.gov.by

Zdravotná starostlivosť:

Pri prechode hranice Bieloruskej republiky nie je akceptované ŽIADNE zdravotné poistenie uzatvorené v Slovenskej republike. Upozorňujeme, že v Bielorusku je na každom hraničnom prechode potrebné uzatvoriť zdravotné poistenie s poisťovacou spoločnosťou „BELGOSSTRACH“.

Zdravotné ošetrenie je možné v štátnych alebo súkromných zdravotníckych zariadeniach.

Oblasti so zvýšeným rizikom pre cudzinca

Neodporúča sa navštevovať dlhodobo miesta bezprostredne postihnuté následkami havárie Černobyľskej jadrovej elektrárne, ku ktorej došlo v roku 1986 na Ukrajine, 10 km od bieloruských hraníc. K postihnutým oblastiam patrí juhovýchod Bieloruska, rozprestierajúci sa medzi mestami Loev, Mozyr, Petrikov a David-Gorodok. V tejto oblasti platia ochranné opatrenia radiačno-ekologickej zóny.

Odporúčané spojenie do Bieloruska a na Slovensko:

Na cestu od Bieloruska je možné využiť letecké spojenie z Viedne, Budapešti, Prahy, príp. Varšavy leteckými spoločnosťami „Belavia“ alebo „Austrianairlines“. Priame letecké spojenie medzi Minskom a Bratislavou neexistuje. Letisko Minsk II. sa nachádza 45 km od centra Minska. Využíva sa aj medzinárodná železničná doprava. Pri dlhšej ceste do Bieloruska odporúčame využiť dopravu vlastným dopravným prostriedkom. Cestná sieť je dobre udržiavaná počas celého roka. Hlavné cestné trasy sú spravidla v oboch smeroch dvojprúdové. Povrchová úprava ciest na hlavných trasách zodpovedá úrovni rýchlostných komunikácií na Slovensku. Na hlavných trasách sú časté stanoviská dopravnej polície (GAI), ktorá kontroluje rýchlosť aj v noci. Pri prechode hranicou je potrebné počítať so zdržaním pri colnom vybavení.

Popis spojenia z letiska a centra mesta

Prepravu z medzinárodného letiska 2 v Minsku vzdialeného 45 km od centra mesta zabezpečuje:

- taxi služba: (telefónne čísla samostatne str. 157, 135, 107, 161, 181, 184, 152, 222 20 42, 282 32 82, s mob. 6669057, 7779057)
- hromadná doprava autobusom z nástupišťa
- mikrobusedmi tzv. maršutkami z nástupišťa č. 17.

Vnútroštátna doprava

Najbežnejšou vnútroštátnou dopravou je železničná a autobusová doprava. Je možné využiť aj taxislužbu, prípadne služby autopožičovne, ktorá poskytuje automobily s vodičom aj bez. Počas jazdy v Bielorusku je potrebné dodržiavať dopravné predpisy a počítať s častou kontrolou dopravnej polície.

Štátne sviatky Bieloruskej republiky:

- Deň Ústavy – 15. marca
- Deň jednoty národov Bieloruska a Ruska – 2. apríla
- Deň Oslobodenia – 9. mája
- Deň štátneho znaku a vlajky Bieloruskej republiky – druhá nedeľa mája
- Deň nezávislosti Bieloruskej republiky (Deň Republiky) – 3. júla

Národné sviatky:

- Nový rok – 1. januára
- Deň obrancov vlasti a ozbrojených síl Bieloruskej republiky – 23. februára
- Medzinárodný deň žien – 8. marca
- Sviatok práce – 1. mája
- Deň Októbrovej revolúcie – 7. novembra

Religiózne sviatky:

- Vianoce (pravoslávne) – 7. januára
- Veľká noc – podľa kalendára pravoslávnej a katolíckej cirkvi
- Radunica (Pamiatka zosnulých) - podľa kalendára pravoslávnej cirkvi
- Dziady (Pamiatka zosnulých) – 2. novembra
- Vianoce (katolícke) – 25. decembra

Pamätné dni:

- Deň pamiatky vojakov - internacionalistov – 15. februára
- Deň Černobyľskej tragédie – 26. apríla
- Deň celonárodnej pamiatky obetí Veľkej Vlasteneckej vojny – 22. júna

Dni pracovného voľna:

- 1. januára – Nový rok
- 7. januára - Vianoce (pravoslávne)
- 8. marca – Medzinárodný deň žien
- 28. apríla – Radunica (Pamiatka zosnulých) podľa kalendára pravoslávnej cirkvi
- 1. mája – Sviatok práce
- 9. mája – Deň Víťazstva
- 3. júla – Deň Nezávislosti Bieloruskej republiky (Deň Republiky)
- 7. novembra – Deň Októbrovej revolúcie
- 25. decembra - Vianoce (katolícke)

Telefónne čísla v Bielorusku na - záchrannú službu, dopravnú políciu, požiarny zbor, informácie, a pod.)

Názov služby	Minsk	Brest	Vitebsk	Gomel	Grodno	Mogilov
Záchranná služba	103	104	104	104	104	104
Zdravotná pohotovosť	3361104, 3362371	--	--	--	--	--
Polícia	102	102	102	102	102	102
Dopravná	2220829	414444	214444	574444	721444	444444

polícia						
Havarijná služba	001, 002, 007	008	246769	539608	23057	246001
Požiarňny zbor	101	101	101	101	101	101
Letisko	106	105	271142	106, 964532	441150	261043
Belávia ul. Nemiga	210 41 00					
Austrian prosp. Nezávislosti a letisko	288 25 35 288 25 55 279 15 29					
Nádražné spoje (vlaký)	105	105	8-21131051	105	448556	392128
Nádražné (autobusy)	104	104	365032	104	723724	004, 461240
Taxi	001, 007, 052, 057, 061, 081, 084	007, 056, 057, 059, 061	061, 063, 064, 067	058, 062, 089	058, 061, 062, 063, 075	052, 053, 056, 058, 059, 468080, 222121
Infolinky	185	8902101090 2	8902101090 2	8902101090 2	89021010902	8902101090 2

Taxi - služba je štátna aj súkromná, značne rozvetvená. V prípade potreby dokladu o úhrade odporúčame vopred informovať vodiča taxi ešte pred začiatkom cesty. Taxi je možné objednať v každom hoteli. Verejná doprava, pozostávajúca z električiek, trolejbusov a autobusov. K dispozícii je aj viacero autopožičovní. V Minsku sa používa aj preprava osôb mikrobusedmi

Komoditná štruktúra ZO medzi SR a RF

Ukazovateľ	2010				2011				Index 11/10 (%)		
	EUR	USD	SKK	štrukt. v %	EUR	USD	SKK	štrukt. v %	EUR	USD*	SKK*
IMPORT (OP)	37,3	49,0	1123,4	100,0	64,4	90,6	1940,7	100,0	172,8	184,8	172,8
0 Potraviny a živé zvieratá	0,0	0,0	0,6	0,1	0,0	0,0	0,8	0,0	133,3	142,7	133,3
1 Nápoje a tabak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2 Surové materiály	0,4	0,6	13,2	1,2	0,5	0,7	15,6	0,8	118,3	126,5	118,3
3 Nerastné palivá, mazivá	9,4	12,3	282,6	25,2	27,8	39,1	837,5	43,2	296,3	317,1	296,3
4 Oleje, tuky a vosky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5 Chemikálie	3,1	4,0	92,5	8,2	3,1	4,3	92,5	4,8	100,0	107,0	100,0
6 Trhové výrobky	13,9	18,2	417,8	37,2	18,9	26,6	570,7	29,4	136,6	146,1	136,6
7 Stroje, prepravné zariadenia	1,4	1,9	42,6	3,8	2,6	3,7	78,8	4,1	184,9	197,9	184,9
8 Priemyselné výrobky	9,1	12,0	274,0	24,4	11,4	16,1	344,6	17,8	125,7	134,5	125,7
9 Ostatné	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
1 Zlato, mincovné	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nešpecifikované	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkový import do SR	33 782,0	44 407,3	1 017 715,7		39 864,6	56 068,7	1 200 960,0		118,0	126,3	118,0
Podiel na importe do SR	0,11%				0,16%				146,40		
EXPORT (FCO)	51,7	67,9	1 556,1	100,0	81,6	114,7	2 456,9	100,0	157,9	168,9	157,9
0 Potraviny a živé zvieratá	1,8	2,4	53,9	3,5	4,7	6,6	140,6	5,7	260,7	279,0	260,7
1 Nápoje a tabak	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2 Surové materiály	1,2	1,5	35,2	2,3	1,5	2,2	46,1	1,9	131,0	140,1	131,0
3 Nerastné palivá, mazivá	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	150,0	160,5	150,0
4 Oleje, tuky a vosky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5 Chemikálie	8,7	11,4	261,8	16,8	8,8	12,4	265,7	10,8	101,5	108,6	101,5
6 Trhové výrobky	12,3	16,2	370,4	23,8	10,5	14,7	315,4	12,8	85,2	91,1	85,2
7 Stroje, prepravné zariadenia	21,2	27,9	639,2	41,1	49,1	69,0	1 478,1	60,2	231,2	247,4	231,2
8 Priemyselné výrobky	6,5	8,5	195,2	12,5	7,0	9,8	210,6	8,6	107,9	115,4	107,9
9 Ostatné	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1 Zlato, mincovné	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nešpecifikované	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkový export zo SR	34 529,3	45 389,7	1 040 229,3		41 478,4	58 338,5	1 249 577,9		120,1	128,5	120,1
Podiel exportu zo SR	0,15%				0,20%				131,4		
OBRAT za krajinu	88,9	116,9	2 679,5		146,0	205,3	4 397,7		164,1	175,6	164,1
SALDO za krajinu	14,4	18,9	432,7		17,1	24,1	516,2		119,3	127,6	119,3

Adresy významných organizácií Bieloruska

1. **Obchodno-priemyselná komora Bieloruskej republiky**
<http://www.cci.by>
2. **Minské oddelenie Obchodno-priemyselnej komory**
<http://www.tppm.by>
3. **Medzinárodný arbitrážny súd pri Bieloruskej obchodno-priemyselnej komore**
Pobeditelej 23/1-706
220004 Minsk
tel.: +375 17 226 91 27, 223 53 85 226 91 27
fax: +375 17 223 28 46
4. **Vyšší Hospodársky Súd Bieloruskej republiky**
<http://www.court.by/>
5. **Bieloruská asociácia autoprepravcov (BAIRC)**
<http://www.bairc.org>
6. **Zväz spotrebných družstiev**
prospekt Pobeditelej (Mašerova) 17
220004 Minsk
tel./fax: 00375-17-226 72 90
tel.: 00375-17- 226 95 87, 226 97 14
7. **Zväz podnikateľov a zamestnávateľov Kuňavského**
<http://vyales.nsys.by/>
8. **Bieloruský zväz podnikateľov**
<http://bae.iatp.by>, <http://www.baeonline.org>.
9. **Minský zväz podnikateľov a zamestnávateľov**
<http://www.allminsk.biz>
10. **Národné marketingové centrum konjunktúry cien**
<http://www.icetrade.by/>
11. **Štátny colný výbor Bieloruskej republiky**
<http://www.customs.gov.by/>
12. **„Belgiss“**
<http://gosstandart.gov.by>
13. **Internetové adresy o Bielorusku**
www.president.gov.by
www.belarus-online.com
www.belarusguide.com,
www.tut.by